

Janakkala

LUONTOKOHTEIDEN ESTEETTÖMYYSPOIENTIAALI

Suomen Paralympiakomitea Jukka Parviainen, Petri Rissanen
Teksti ja kuvat Esko Kiuru ja Ninni Heinonen
Taitto Inkeri Jortikka, liikuntapäällikkö, Janakkalan kunta
11.8.2023

Sisällys

Tausta	3
Ahilammi	3
Toimenpide-ehdotukset	4
Opasteet ja ohjeistus	4
Uimaranta.....	4
Esteettömät vessat	7
Nuotiopaikka.....	8
Kanoottilaituri	9
Esteetön venelaituri.....	11
Esteetön pysäköintipaikka.....	11
Esteetön pöytäryhmä	11
Esteetön pitkospuu ja onkipaikka.....	12
Esteetön laituri.....	12
Esteetön rantareitti	14
Toimenpiteet kartalla.....	17
Esteetön rantareitti luonnos	18
Laurinmäen luonto- ja kulttuurialue	19
Toimenpide-ehdotukset esteettömyyden toteuttamiseksi ja muita huomioita	20

Tausta

Janakkalan kunnan liikuntapalvelut tilasi asiantuntijapalveluna Suomen Paralympiakomitealta Ahilammen ja Laurinmäen esteettömyyspotentialin kartoittamistyön.

Pääpaino toimenpiteiden ja kehitysehdotuksien osalta on Ahilammessa, koska sen potentiaali on melko hyvä. Kohteen kiinnostavuutta lisääisi myös mahdollinen esteetön melontareitti yhteistyössä Hämeenlinnan kaupungin kanssa.

Ahilammi

Ahilammi sijaitsee Janakkalan kunnassa, Turengin taajamassa. Ahilammilla sijaitsee Janakkalan kunnan ylläpitämä vierasvenesatama ja yleinen virkistysalue. Alue sijaitsee kunnan omistamalla maalla.

Alueella on nykyisin paljon erilaisia toimintoja, jotka osan voi pienilläkin toimenpiteillä muuttaa esteettömiksi. Alueella sijaitsee uimaranta, nuotiopaikka ja erillinen polttopuuvara, matonpesupaikka, vierasvenelaituri, kanoottilaituri, venelaitureita, eläinten juotto- ja uimapaikka, rantareitti ja esteetön laituri.

Kunnan toiveissa on kehittää esteetön melontareitti yhdessä Hämeenlinnan kaupungin kanssa, jonka varrelle Ahilammen vierasvenesatama ja sen palvelut osuvat. Ahilammelle toivotaan esteettömiä palveluita. Melontareitin osalta tässä raportissa ei esitetä toimenpiteitä. Kunnalle on kerrottu esteettömän melontareitin tarpeellisuudesta ja sen toteuttaminen yhdessä toisen kunnan kanssa on oma projektinsa. Matkailullisesti ko. reitti toisi uutta näkyvyyttä kunnalle ja alueen lisää kävijöitä.

Kohteen ennakkotietoja löytyy Janakkalan kunnan internet-sivuilta ripotellen sieltä täältä. Näissä on melko vähän lisätietoja alueen kaikista palveluista tai pysäköinnistä. Kunnan karttapalvelusta löytyy joidenkin toimintojen sijainnit, mutta ilman muuta lisätietoa (esim. Onko esteetön, missä pysäköinti sijaitsee).

Kohteen maastokäynti tehtiin 5.6.2023. Paikalla olivat Janakkalan liikuntapäällikkö Inkeri Jortikka, Suomen Paralympiakomitea ry:n Petri Rissanen ja Jukka Parviainen (esteettömyys kartoittajat) sekä Hyrian erä- ja luonto-opas-opiskelijat Esko Kiuru ja Ninni Heinonen.

Toimenpide-ehdotukset

Opasteet ja ohjeistus

Tällä hetkellä alueella tai sinne saapumiseen ei ole lainkaan opastusta. Alueelle saapuessa tulee lisätä opastusta siitä missä suunnassa esteettömät pysäköintipaikat sijaitsevat. Esteettömien pysäköintipaikkojen yhteyteen tulee lisätä ISA-symboli ja pysäköintipaikkojen lukumäärä.

Esteettömän reitin alkuun tulee lisätä opasteet reitin lähtöpisteestä ja ISA-symboli. Reitin alkuun tulee lisätä opastaulu, jossa kerrotaan reitin sisällöstä ja kuvaillaan reittiä tarkemmin. Info taulussa tulee huomioida näkövammaisuus värikontrastissa ja fonttikoossa sekä selkokieliä kehitysvammaisten osalta.

Kunnan nettisivuilla ei ole tällä hetkellä tietoa alueesta eikä pysäköinnistä. Nettisivujen ohjeistusta tulee päivittää sitä mukaan, kun alue kehittyy. Nettisivuille lisätään kohteen kuvailu reitin ja infran osalta ja ohjeistus pysäköinnistä sekä esteettömien pysäköintipaikkojen määrät sekä sijainnit.

Uimaranta

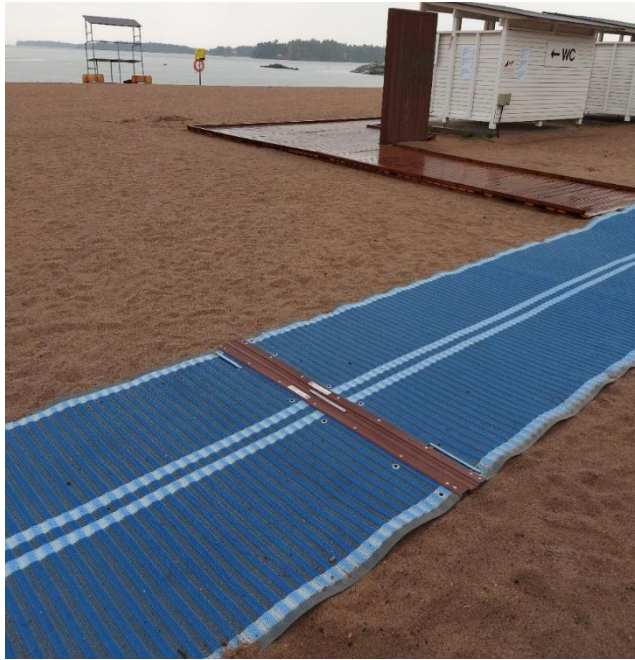
Uimarannalla sijaitsee nykyisin laituri, penkki ja pukuhuone, jonne ei ole esteetöntä kulkua.

Kuva 1 Ahilammen nykyinen uimaranta ja laituri

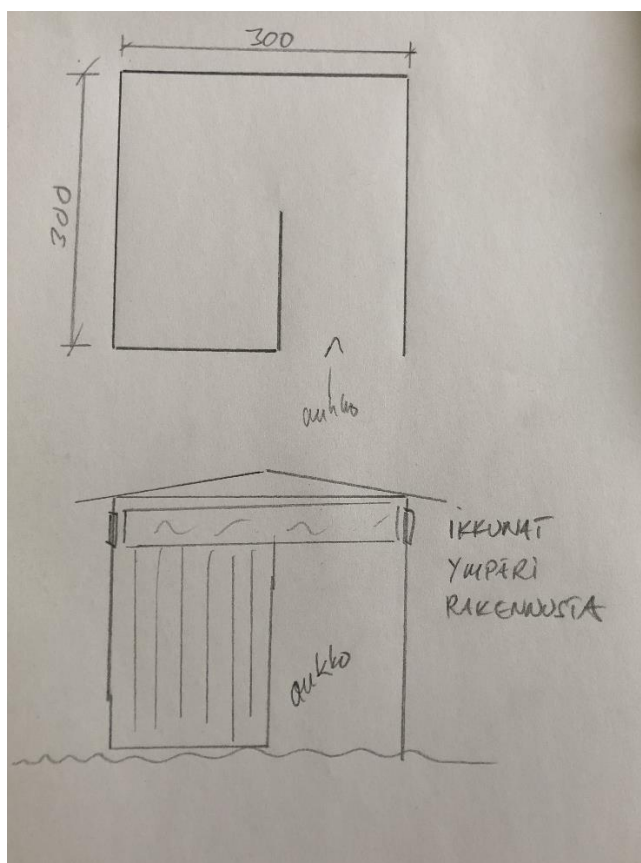
Uimarantaan suositellaan hankittavan Mobi-mattoa, jonka avulla kulku rantaan on mahdollista myös apuvälineen käyttäjillä. Maton hinta on noin 1500€/5m. (tieto kesällä 2023)

Matto ulotetaan rannassa noin 2 metriä veden puolelle. Mattoa tarvitaan noin 20 metriä. Matto siirretään pois talveksi lumen alta, mutta mattoa voi käyttää myös talvella lumen päällä esimerkiksi tapahtumissa.

Kuva 2 Helsingin Aurinkolahden uimarannalle on lisätty Mobi-matto.

Uimarannalle rakennetaan uusi esteetön pukuhuone ja erillinen esteetön käymälä. Kulkureitti näihin pinnoitetaan kivituhkalla, joka on riittävän hienojakoista ja kovettuu. Luonnonvalon tulo sisätilaan on syytä suunnitella siten, että rakennuksen yläosassa jokaisella seinällä kiertää ikkunat.

Kuva 3 Esteettömän pukuhuoneen mitoitus

Rannan viereen lisätään esteettömiä pysäköintipaikkoja. Pysäköintipaikka-liikennemerkkin yhteyteen lisätään ISA-symboli sekä 3 paikkaa-lisäkilvet. Pysäköintipaikat tehdään vasten rannassa sijaitsevia pensaita.

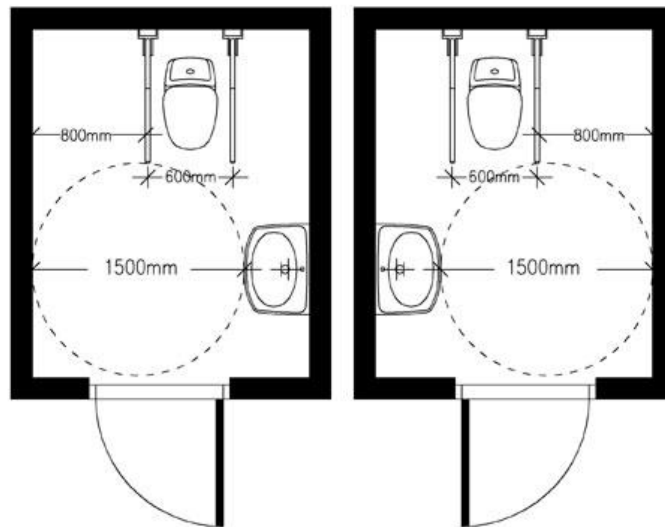
Pysäköintipaikoille opastetaan alueen alkupäästä.

Kuva 4 Uimarannalle lisätään esteettömiä pysäköintipaikkoja

Esteettömät vessat

Alueella ei tällä hetkellä ole yleisiä vessoja, mutta ne olisi mahdollista rakentaa. Alueelle kannattaa rakentaa kaksi uutta sukupuolineutraalia esteetöntä vessaa, jolloin niitä voivat käyttää kaikki alueen käyttäjät. Vessat rakennetaan vierekkäin ja toistensa peilikuvana ja pönttö sijoitetaan vessan nurkkaan. Tällöin vessoja on helppo käyttää, huolimatta esim. siitä onko tottunut nousemaan pyörätuolista pöntölle oikealta vai vasemmalta. Vessoihin lisätään riittävät värikontrastit. Kaiteet pöntön viereen ja huomioidaan riittävä valaistus jättämällä osan rakennuksen yläreunasta avoimeksi ja tekemällä osan katosta valokatteella, jolloin valoa pääsee rakennuksen sisälle. Mallipiirustuksessa olevat pesualtaat voidaan jättää pois ja väliseinä tehdä yhteiseksi. WC istuinten käsinojien ja seinän välinen etäisyys voi olla esim. 200 mm. Oven tulee asentaa sulkemista helpottava kahva tai vetonaru sisäpuolelle, oven saranapuolelle.

Kuva 5 Esteettömän käymälän esimerkkimitoituspäätös

Nuotiopaikka

Alueelle on rakennettu esteetön nuotiopaikka. Kulkuaukon väli on riittävä (1,20 m) kuten myös penkkien ja tulipaikan (kapeimmillaan 95 cm). Nuotiopaikan takareunassa penkin ja tulipaikan väli on selkeästi leveämpi ja siinä onnistuu hyvin kääntymään pyörätuolilla tai istumaan pyörätuolissa ilman, että jalat ovat liian lähellä tulta. Yläesteet, jota on alempana kuin 2,2 m tulee merkitä huomioraidoilla tai riittävällä värikontrastilla.

Kuva 6 Katon ylärimat, joihin lisätään kontrastiväri

Katon ylärimoihin on mahdollista paikoin lyödä päänsä. Niihin lisätään kontrastiväri esim. tervaus.

Kuva 7 Lisättävän luiskan ja tasanteen viitteelliset sijainnit

Nuotiopaikalla ei ole puita, mutta noin 200 metrin päässä, matonpesupaikan toisella puolen, on halkoautomaatti. Tämä olisi parempi sijoittaa nuotiopaikan viereen. Halkoautomaatti on myös alueen muiden käyttäjien (esim. veneilijät) käytössä, mutta he voivat noutaa puut myös hiukan kauempaa. Halkoautomaatin eteen lisätään luiska ja tasanne, jotta sinne on esteetön kulku. Luiska sijoitetaan rakennuksen sivusta kohti rakennusta (ei suoraan edestä) ja tasanne sijoitetaan oven edustalle. Myös halkoautomaatin sisätiloja tulee tarkastella esteettömyyden kannalta, mikäli sinne on tarve tehdä muutostöitä. Kartoitushetkellä halkoautomaatin sisätiloihin ei ollut mahdollista tutustua.

Kanoottilaituri

Kanoottilaituriin on tehtävä muutostöitä, jotta se olisi esteetön.

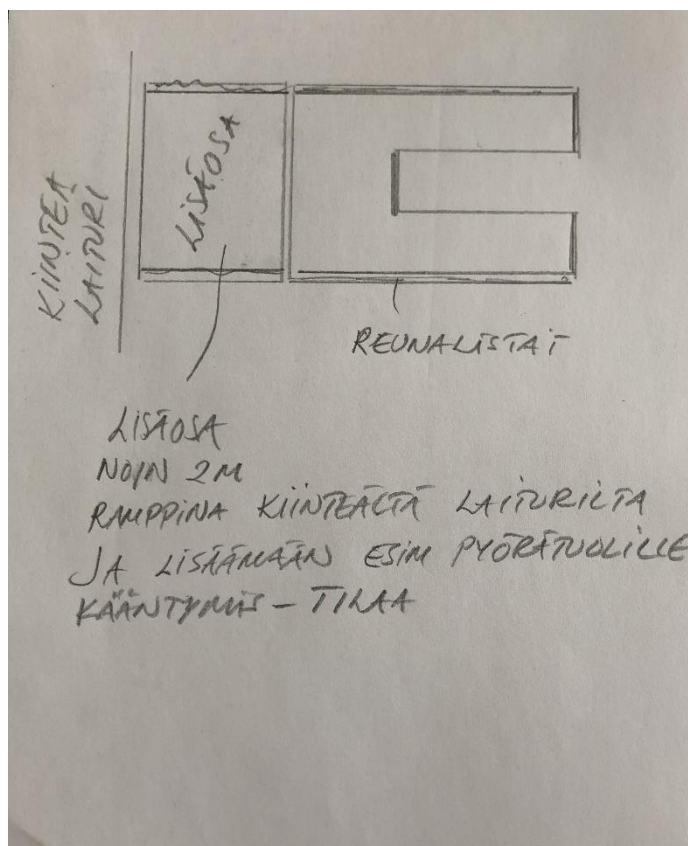
Laiturin reunoihin lisätään 5 cm kontrastivärinen suojakynnys ja kanoottiin ja veneeseen siirtymistä helpottava siirtymäteline.

Nykyisin kanoottilaituriin kuljettaessa on kynnyks, jonka korkeus riippuu vedenkorkeudesta, joten kulku sinne ei ole esteetön. Kanoottilaituriin lisätään 2 metrin pituinen jatkoluiska, joka on kelluva.

Luiska tulee tehdä poikkilaudoituksella ja laudoituksessa lautojen välin tulee olla alle 0,5 cm.

Kuva 8 Nousuteline esteettömässä melontalaiturissa Hossan kansallispuistossa

Kuva 10 Melontalaiturin toimenpiteitä sen muuttamiseksi esteettömäksi

Kuva 9 Esteettömän reitin suojakynnykset Varlaxuddenissa

Esteetön venelaituri

Nykyisillä venelaitureilla ei ole huomioitu esteettömyyttä, mutta pienillä muutostöillä niistä olisi mahdollista saada esteettömiä. Laiturien ovien edustalla olevien kulkusiltojen korko tulisi olla tasan varsinaisen laiturin kanssa eikä korkoeroa saisi olla. Korkoero tulisi tasata tai rakentaa uudet kulkusillat. Kulkusiltojen tulisi olla mahdollisimman leveitä ja niiden reunoihin tulee lisätä 5 cm kontrastivärinen suojakynnys.

Laitureiden ovien leveys on nykyisin noin 106 cm, mikä on riittävä. Oviin tulisi lisätä poikittaiset lankavetimet niiden saranapuolelta lähtien, jotta oven sulkeminen pyörätuolista olisi mahdollista.

Esteettömät venepaikat tulisi sijoittaa mahdollisimman lähelle ovea.

Esteetön pysäköintipaikka

Rannan esteettömät pysäköintipaikat sijoitetaan lähelle nykyisiä infotauluja nurmialueen suuntaisesti. Lisätään pysäköintipaikka liikennemerkkin oheen ISA-symboli ja lisäkilpi 3 paikkaa. Alueen alusta opastus tänne.

Esteetön pöytäryhmä

Nykyinen pöytäryhmä koivujen alla on uusimisen tarpeessa. Alueen pohja tasataan kivituhkalla. Uudessa pöytäryhmässä pöytälevy tehdään 35–40 cm pidempänä kuin penkit ja runko, jolloin päädyssä pystyy istumaan pyörätuolissa ja muissa apuvälineissä sekä lastenvaunut voidaan hyvin sijoittaa pöydänpäätyyn. Myös pöydän korkeus on huomioitava ja pöydän alapinta tulee olla 70 cm maasta, jotta on riittävä jalkatila.

Hämeenlinnan vankilassa rakennetaan yhteistyössä Metsähallituksen kanssa hyväksi havaittuja pöytäryhmiä.

Uimarannalle sijoitetaan samanlainen esteetön pöytäryhmä rannan lähetyville.

Kuva 11 Esimerkki esteettömästä pöytäryhmästä Sipoonkorven kansallispuistosta

Esteetön pitkospuu ja onkipaikka

Esteettömältä rantareitiltä tehdään lyhyt pitkospuureitti rantaan ja kohti esteetöntä laituria (ks. Esteetön rantareitti luonnos). Pitkokset tulee tehdä poikkilaudoituksella ja laudoituksessa lautojen välin tulee olla alle 0,5 cm.

Rantaan tehdään esteetön onkipaikka eli leveämpi (noin 2 m leveä) pitkospuurakenne, jossa on mahdollisuus onkia. Rakenne voi olla osittain veden päällä ja reunaan lisätään kaide sekä 5 cm suojakynnys kontrastivärillä. Kaiteen yläosaan lisätään pariin kohtaan saranat tai alemmas pykälöity-kaide, jotta onkiminen pyörätuolista olisi helpompaa.

Esteetön laituri

Alueella sijaitsee esteetön laituri. Laiturin reunoille lisätään 5 cm suojakynnys kontrastivärillä sekä käsinojalliset penkit kahdella eri korkeudella.

Kuva 12 Ilman suojakynnyksiä pyörätuolin pyörät voi pyörähtää pois laiturilta

Niemisjärven esteetön laituri. Kuva: Anemone Aaltonen.

Laiturin alkuun lisätään kivituhkaa tasaamaan reitin ja laiturin välistä korkoeroa. Esteettömän laiturin läheisyyteen lisätään pöytäryhmä. Pöytäryhmän alla maasto tasataan, lisätään suodatinkangas ja soraa.

Näin upeaa ramppia pääsee nyt ihastelemaan näkymiä kallioluodolta. SEPPO IJÄS

Esteetön rantareitti

Rantareitti on nykyinen olemassa oleva janareitti, joka on sorapintainen ja kovettunut. Reitin pintausta on tasainen eikä reitillä ole suuria sivuttaiskaltevuuksia. Reitti pinnoitetaan uudelleen kivituhkalla (0–8 mm) noin 2–3 cm kerros ja pinnoitus kannattaa tehdä syksyllä. Reitti on noin 560 m pitkä. Reitillä pituuskaltevuus on enimmillään 5 % eli reitti on esteetön. Mikäli pituuskaltevuus olisi reitillä yli 8 %, olisi tämä vaativa esteetön reitti.

Esteetön rantareitti ylittää muutamassa kohdassa nykyisiä oja. Joidenkin ojien kohdalla piennar on kapea ja/tai oja on syvä, jolloin on putoamisvaara. Näihin kohtiin lisätään riittävän pitkä (noin 5–6 m) kaide ja suojakynnys värikontrastilla. Matalahkojen ja leveämpi pientareisten kohtien kohdalla riittää kaiteen sijasta reunatueksi upotettava vanha noin 4 metrin pituinen puhelinpylväs. Pylvään pinnan voi hiillostaa, jotta siihen saadaan kontrastiväri.

Reittiä ei kunnossapidetä talvella, joten reunatukien päitä ei tarvitse erikseen merkitä. Mikäli reittiä aletaan myöhemmin kunnossapitää myös talvella, on huomioitava, että reunatukien päät on hyvä merkitä esimerkiksi auraskepeillä. Reunatukien asennusvaiheessa on hyvä myös huomioida väylän riittävä leveys mahdollista talvikunnossapitoa ajatellen.

Kuva 13 Esimerkki kohdasta, johon lisätään kaide ja suojakynnys

Jatkokehityksenä esteettömältä rantareitiltä voidaan tehdä siirtymäreitti jalankulku- ja pyöräilytien kautta Liinalammin esteettömälle reitille. Jalankulku- ja pyöräilytie on kunnan omistamalla maalla ja kulku vaatisi uuden suojatien lisäämisen sekä nykyisen infran kunnostamista esteettömäksi. Uuden suojatien sijoittamisessa kannattaa huomioida näkemät, nykyinen valaistus sekä esteettömän rantareitin ja suojatien väliselle osuudelle jäävän yhteyden pituuskaltevuus.

Esteettömän reitin varrelle lisätään noin 4-5 penkkiä. Penkit tulisi sijoittaa niin, että edelliseltä penkiltä on näköyhteys seuraavaan penkkiin. Penkeissä tulee olla matalampi ja korkeampi istuinosa ja käsinoja.

Kuva 14 Esimerkki Kurjenrahkan kansallispuiston esteettömistä penkeistä, joissa kahta eri istuinkorkeutta

Esteetön rantareitti päättyy nykyisin Pyhämäentien varteen eikä siitä ole esteetöntä kulkua Pyhämäentiellä sijaitsevalle jalankulku- ja pyöräilytielle. Reitin päätepisteeseen on hyvä sijoittaa esteettömiä pysäköintipaikkoja ja pöytäpenkki-ryhmä. Päätepiste sijaitsee melko lähellä nykyistä asutusta, joka on huomioitava erilaisia toimintoja suunniteltaessa.

<https://www.outdooractive.fi/fi/poi/hossan-kansallispuisto/jatkonsalmen-esteetoen-melontalaituri-hossan-kansallispuisto/800937139/>

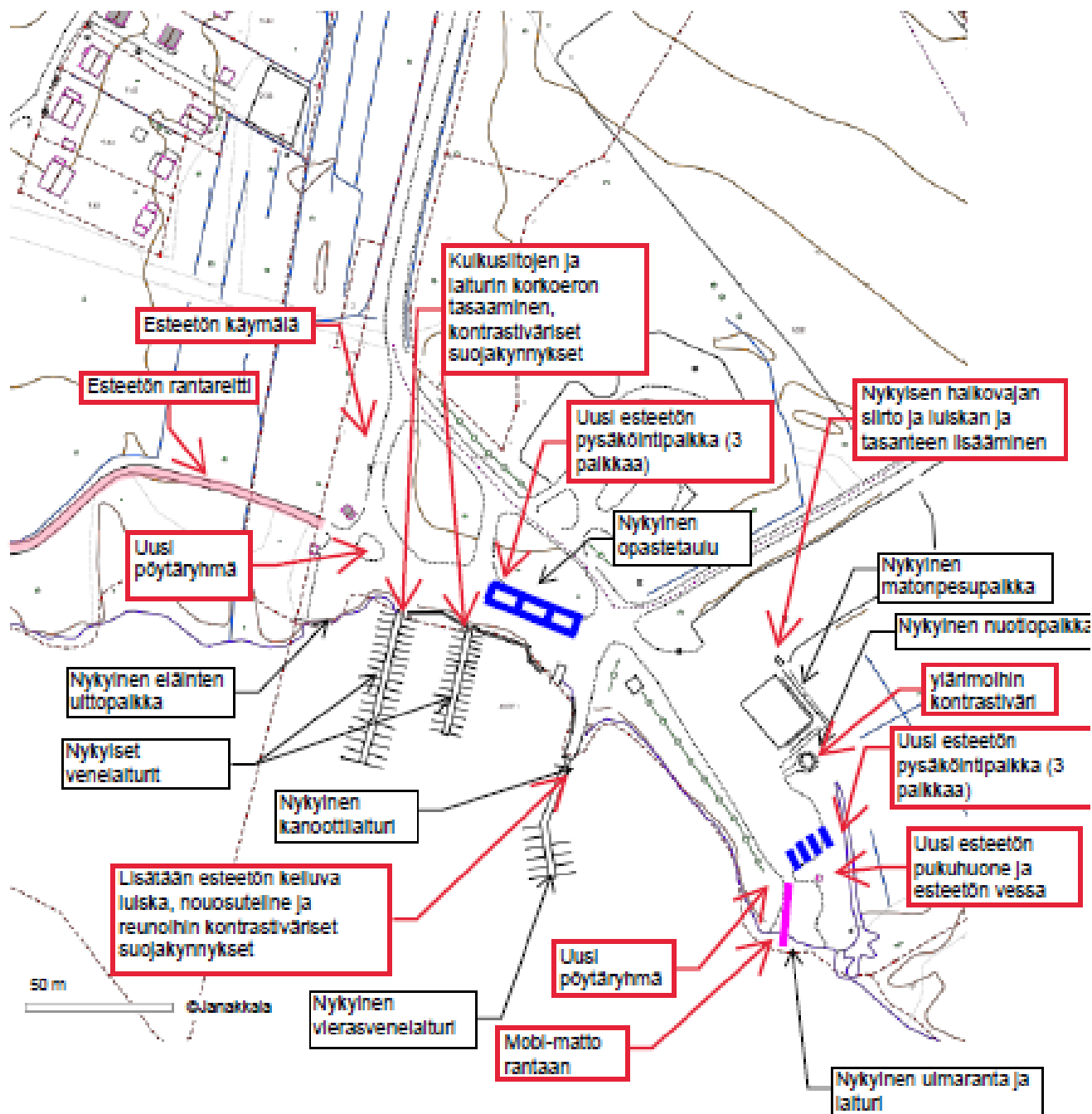
<https://twitter.com/HelsinkiLiikkuu/status/1420646662490529794/photo/4>

<https://www.luontoon.fi/evo/esteeton>

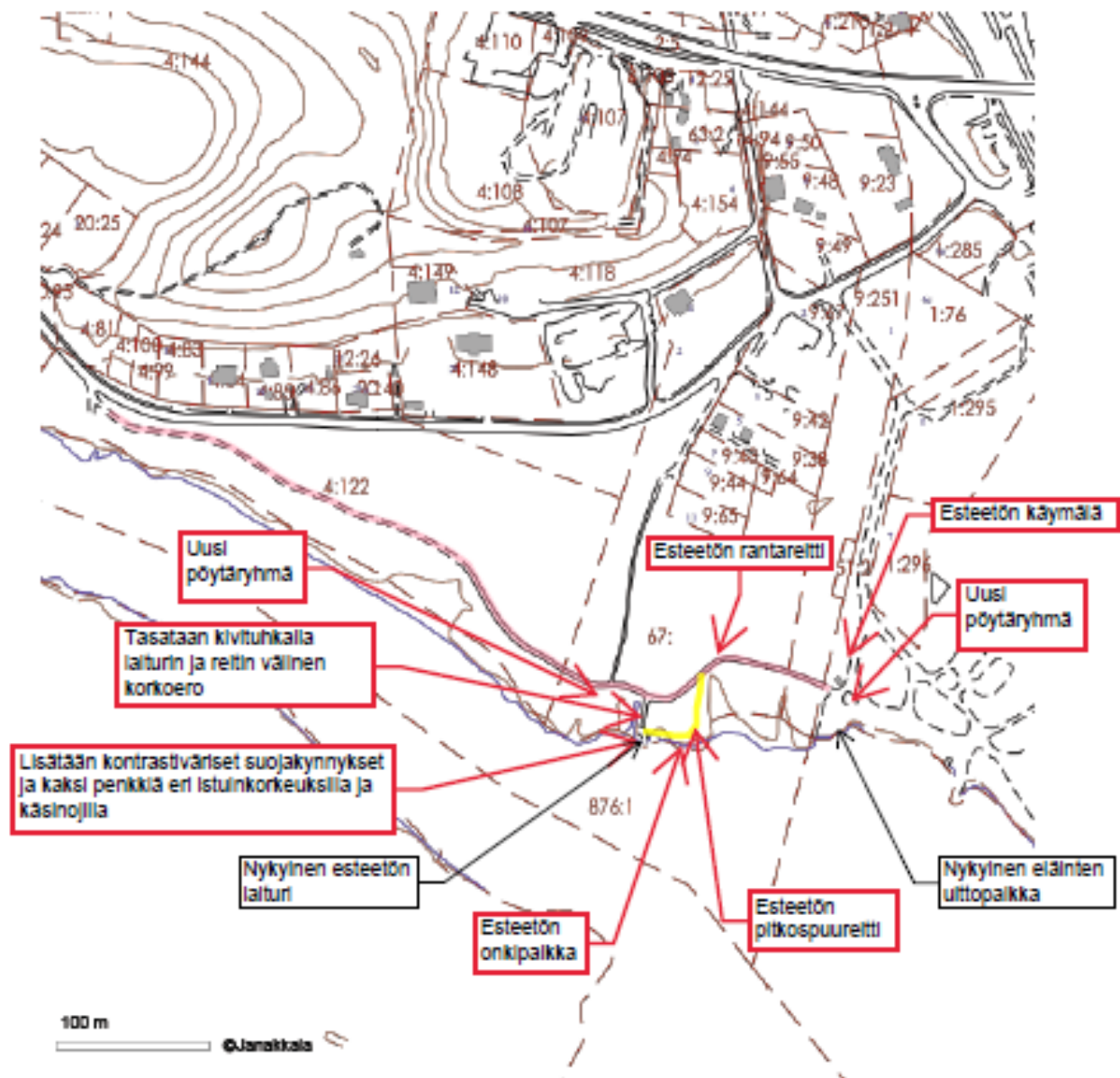
<https://retkipaikka.fi/pyoratuolilla-retkella-tallinenen-on-sipoonkorven-stortraskille-johtava-esteeton-reitti/>

<https://www.ts.fi/teemat/5311596>

Toimenpiteet kartalla

Esteetön rantareitti luonnos

Laurinmäen luonto- ja kulttuurialue

Laurinmäen luonto- ja kulttuurialue sijaitsee Janakkalan kunnassa, keskiaikaisen Pyhän Laurin kirkon kupeessa.

Alueen sydämessä sijaitsevat muun muassa Keltainen talo, Torpparimuseo, Laurin lähde, 1918 sodan muistomerkki, lehtoalue, Torpparimuistomerkki, Uhrilehto ja nuotiopaikka. Nämä kohteet voitaisiin yhdistää toisiinsa päivittämällä reittejä esteettömiksi ja siten laajemman kävijäjoukon saavutettaviksi.

Kunnan toiveissa on tutkia Laurinmäen alueen reittien esteettömäksi rakentamisen mahdollisuutta ja siten tukea tasapuolista palvelun tarjontaa kaikille kuntalaisille. Selvityksessä tutkitaan millä toimenpitein nykyinen sininen reitti voitaisiin tehdä vaativaksi esteettömäksi reitiksi. Ko. reitti noudattelsi pääosin sinistä reittiä, mutta esteetöntä reittiä ei ole mahdollista tehdä Laurin lähteelle, jolloin tässä kohdin vaativa esteetön reitti kulkisi punaista reittiä Torpparimuistomerkin ohi.

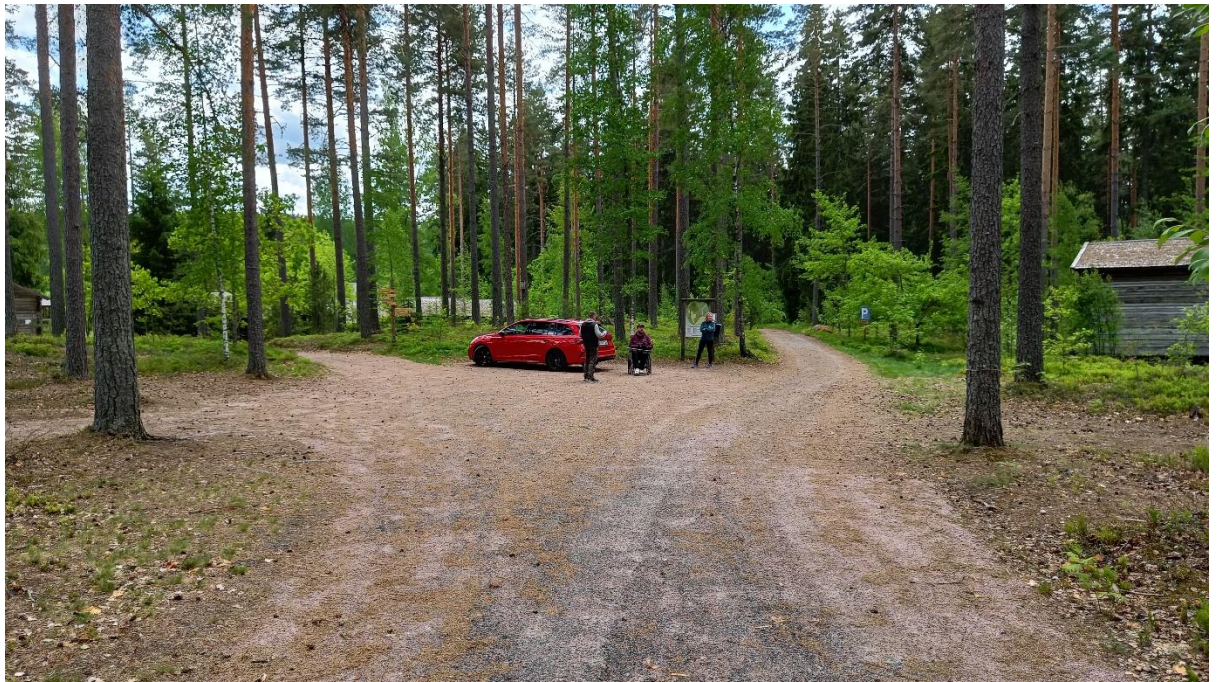
Kohteen ennakkotietoja löytyy Janakkalan kunnan internet-sivuilta ripotellen sieltä täältä eri sivustoilta. Näissä on joitain tietoja alueen palveluista ja alueen kartta. Pysäköinnistä ei löydy mainintaa internet-sivuilta. Kunnan karttapalvelusta löytyy joidenkin toimintojen sijainnit, mutta ilman muuta lisätietoa (esim. Onko esteetön, missä pysäköinti sijaitsee).

Nykyisin koko alueen pysäköinti on Keltaisen talon lähetyvillä ja alueen perällä, jonne ei tosin ole ohjausta alueen alkupäästä. Alueen reittikarttoja löytyy postilaatikosta infotaulun lähetyvillä. Infotaulu sijaitsee rakennuksiin nähden alueen keskellä ja siitä on noin 200 m matka luontopolun lähtöpisteelle.

Kohteen maastokäynti tehtiin 5.6.2023. Paikalla olivat Janakkalan liikuntapäällikkö Inkeri Jortikka, Suomen Paralympiakomitea ry:n Petri Rissanen ja Jukka Parviainen sekä Hyrian erä- ja luonto-opas-opiskelijat Esko Kiuru ja Ninni Heinonen.

Toimenpide-ehdotukset esteettömyyden toteuttamiseksi ja muita huomioita

Tällä hetkellä alueella tai sinne saapumiseen ei ole riittävästi opastusta. Alueelle saapuessa tulee lisätä opastusta siitä missä suunnassa esteettömät pysäköintipaikat sijaitsevat. Esteettömien pysäköintipaikkojen yhteyteen lisätään ISA-symboli ja pysäköintipaikkojen lukumäärä. Esteetön pysäköinti voidaan toteuttaa Torpparimuseon läheisyydessä tai vaihtoehtoisesti lehtoalueen reunalla sijaitsevalla aukiolla.

Kuva 15 Mahdollinen sijainti esteettömille pysäköintipaikoille nykyisen opastaulun vieressä

Kuva 16 Mahdollinen sijainti esteettömille pysäköintipaikoille lehtoalueen reunalla

Esteettömän reitin alkuun lisätään opasteet reitin lähtöpisteestä ja ISA-symboli. Reitin alkuun lisätään opastaulu, jossa kerrotaan reitin sisällöstä ja kuvaillaan reittiä tarkemmin. Nykyisen opastaulun vieressä on postilaatikko, josta voi lainata alueen laminoituja karttoja. Nykyinen opastaulu on sopivalla korkeudella myös esim. pyörätuolissa istuvia ajatellen.

Kuva 17 Nykyinen opastaulu

Kunnan internet-sivujen ohjeistusta tulee päivittää sitä mukaan, kun alue kehittyy. Nettisivuille lisätään reittien kuvailut ja ohjeistus pysäköinnistä sekä esteettömien pysäköintipaikkojen määrät sekä sijainnit. Reittien kuvailuissa on hyvä kertoa esim. reittien pintamateriaalit, pituuskaltevuudet, onko reitillä kiviä, juuria yms.

Nykyinen reittikartta ei täysin vastaa maastoa, erityisesti polkujen risteysten ja kohteiden sijaintien osalta tulisi karttaa täsmentää.

Laurinlähteelle pääsee Hakoistentieltä suoraan tai vaihtoehtoisesti Lähdepolkua pitkin. Kartan kuvausta tulisi tarkentaa tältä osin. Laurinlähteelle kulkevaa polkua ei ole mahdollista rakentaa edes vaikeaksi esteettömäksi reitiksi. Reitillä on paljon kiviä, juuria, kapeita kohtia ja syviä pudotuksia.

Opaskartalla esitetty reitin vaativuusluokitus ainakin kulkukelpoisuuden osalta ei vastaa todellisuutta, erityisesti kun asiaa tarkastelee pyörätuolilla liikkuvan,

näkövammaisen tai esimerkiksi ikääntyneen huonokulkuisen vierailijan kannalta. Vaativuusluokitus tulisi tehdä uudestaan edellä mainittuihin seikkoihin nojautuen.

Kuva 18 Reitillä on paljon vaihtelua. Osin reitin pohja on tasainen ja osittain kapea, kivikkoinen ja juurikkoinen

Reittien värikooditus on vaikeasti luettavissa, Musta ja sininen näkyvät lähes samanvärisinä aivan normaali näkökykyisillekin. Huononäköisille värien erottaminen on hyvin vaikeaa. Värikoodin sijaan voitaisiin käyttää sopivan muotoisia symboleja erottamaan reittiopasteet toisistaan.

Kuva 19 Reitin nykyisiä merkintöjä

Reitillä sijaitseva nuotiopaikka tulisi rakentaa esteettömäksi kuten Ahilammella on tehty. Nuotiopaikan pohja tulee tasoittaa ja uusi nuotiopaikka rakentaa niin, että yksi sivu tulee olla ilman penkkejä, jotta sinne kulku on mahdollista. Tulipaikan ja penkkien väliin tulee jäädä metri tilaa ja tulipaikan korkeus tulee olla 70-80 cm. Kotaa ei välttämättä tarvitse rakentaa, kunhan nuotio ja istuinjärjestelyt sallivat pyörätuolilla kulkeville riittävät tilat. Nuotiopaikan läheisyydessä voi olla myös ruokailuryhmä ja puuvaja Ahilammen mallin mukaisesti.

Kuva 20 Nykyinen tulipaikka ja pöytäryhmä

Reitillä on tällä hetkellä opastauluja, mutta reitille voisi lisätä muutamia uusia, esimerkiksi kertomaan luontokohteista. Osa opastauluista on nykyisin liian kaukana reitistä ja kohdissa, joissa on vaarana pudota rinteeseen. Osa opastauluista oli myös huonokuntoisia ja huonosti luettavissa.

Nuotiopaikalta ylös mäkeen johtava reitti on vaativa pyörätuolilla kulkevalle ja vaatinee avustajan. Mäen pituuskaltevuus vaihtelee 8 % - 14 % välillä ja on 200 m pitkää jyrkkää nousua. Tämä tulisi olla kerrottuna reitin kuvauksessa. Mäki on pitkä, joten siihen tulisi sijoittaa lepotasanne ja penkki vanhan männyn kohdalle.

Reitin pinta tulisi pinnoittaa uudelleen kivituhkalla. Ennen tätä pohjalta poistetaan irtokivet ja pohja lanataan.

Lähdepolku kääntyy mäen päällä takaisin kohti museoaluetta. Risteyksen jälkeen reitti muuttuu erittäin vaikeaksi pyörätuolissa kulkevalle jyrkkyyden, että kapeuden ja juurakoiden takia. Mäen pituuskaltevuus vaihtelee 10 % - 18 % välillä ja on 60 m pitkää jyrkkää nousua. Mäeltä lasku lehtoalueelle on vaativa ja reitin linjausta tulisi muuttaa välttämällä jyrkimmat kohdat.

Reitin varrella on kaksi puron ylityskohtaa, joissa toisessa on kaide toisella puolella ja toisessa ei ollenkaan. Näihin tulisi rakentaa reunasuojukset ja kaiteet. Esteettömillä reiteillä puurakenteiden, kuten siltojen, lautojen rako tulisi olla 0,5 cm.

Kuva 21 Reitin silloille lisätään kaiteet ja suojareunukset

Keltaisen talon kulttuurikahvilaan tulisi rakentaa esteetön ramppi. Ramppia ei tarvitse rakentaa suoraan ulko-oveen nähden vaan sen voi sijoittaa kulkemaan rakennuksen kaakkoissivulta, jolloin oven eteen tulee sijoittaa tasanne.